

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2004

67442

(766-ահ)

7-

257

ԱԶԻՋ ՕԳՈՍՏԻՆՈՍԸՆ

ԹԷՐՃԷՄԷ Ի ԱՆՎԱԼԸ ՎԷ ԹԱՆԻՐԻՍԹԸ

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۲ شعبان ۳۱۱ و ۲۷ کانون ثانی
۳۰۹ تاریخی و ۷۹۸ نوسروئی رخصتنامه سیله طبع و نشر اولمشدر
مصارق امرتقان مسیونر شرکتی طرفندن تسویه اولنهرق طبع اولمشدر

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

ՄԱԹՊԱՆԻ Գ. ՊԱՂՏԱՏԻՆԱՆ

Սուրբան Համամ հասեդի և 11.

1894

Հ. Ա. Ը. Մ, - Հայկա ֆոսատիկ 348

Նախաձեռն: Հովհաննիսյան & Կ
Գրքատեղակ

Ա Ձ Ի Ձ

Օ Գ Ո Ս Տ Ի Ն Ո Ս Ը Ն

ԹԵՐՃԷՄԷ Ի Ա.Հ.Վ.Ա.Ը ՎԷ ԹԱՀԻԲԱԹԸ

مصارف آمریقان مسیوتر شرکتی عارفندن آسویه اولنهرق طبع اولمشدر
معارف عمومیہ نظارت جلیله سنک ۲ شعبان سنه ۳۱۱ و ۲۸ کانون
ثانی تاریخی و ۸۹۸ نومرولی رخصتنامه سیله طبع ونشر اولمشدر

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ
Մ Ս Թ Պ Ա Մ Ի Գ Պ Ա Ղ Տ Ա Տ Լ Ե Ա Ն
Սաւրան Համաժ մասեկի Կ 14.

1894

ԱԶԻԶ ՕԳՈՍՏԻՆՈՍԸՆ

ԹԵՂԻՃԵՄԷ Ի ԱՆՎԱԼԸ ՎԷ ԹԱՀԻՐԱԹՔ

— 3 —

Կէրէք թէրճէմէ ի տհվալը վէ թէճրիպէ ի տէ-
րունիյէսի խուսուսընտա, կէրէք վա՛ղարը, թահ-
րիրաթ վէ թա՛լիմաթը վէ խըտէմաթը բուհանիյէ
վէ քիլիսէվիյէսի խուսուսընտա քիլիսէ ի Մէսիհի-
յէ իւղէրինէ պրագտըղը թէ՛ սիրաթ պապընտա
'Ազիզ Օգոստինոստան զիյատէ զիքրէ շայան պիր
զաթ էյյամը Հավարիյունտան պէրու զուհուր
էթմէմիշ տիր: 'Ազիզ Յովհան Ոսկեբերան կիպի,
Օգոստինոս հէր խուսուստա քէնտի վալիտէսի Մօ-
նիգայա միննէթտար խտի: Մօնիգա օղընա քէն-
տի 'էօմրիւնիւ վագֆ վէ Փէտա էթմիշ տիր:

— 3 —

2699-71

ԳՐԱՍ Ը ԷՎՎԷԼ

ՕԳՈՍՏԻՆՈՍԸՆ ԹԷՐՃԷՍԷ Ի ԱՅՎԱԼԸ

Ավրիլի օս Օգոստինոս շիմալի Աֆրիգատա վազբ' Նումիտիատա պուլունան Թաղասթէ շէհրինատէ Նոյեմբեր 13 տէ Թ. Մ. 354 իւնտէ Թէվէլիւտ էթտի: Փէտէրի Փաթրիքիուս փութփէրէսթ իտի իսէ տէ, վալիտէսի Մօնիգա չօգ տիյանէթքեար վէ 'աքել պիր խաթուն օլուպ' օղլընըն թա'լիմաթ ը Մէսիհիյէտէ Թէրպիյէ իւն անըն իմանա կէլմէսի իչիւն տէվամ իւզրէ վէ ղայրէթլէ տու'ա էտէր իտի: Մէքթէպէ կէօնտէրիւտիյինտէ Օգոստինոս կէօղիւ աչըգ վէ օյուն սէվէն պիր օղլան օլտըղընտան խօճասընըն էլիյլէ չօգ տէֆ'ա տարպ օլունուր իտի: վէ օլ Թէհրիպէլէրի սօնկրատան խաթրընա կէթիրտիյինտէ, նէգաքէթլի չօճուգլարա վազբ' օլակէրիյի իւզրէ, քիւչիւքիւլիւնտէ կէչիրտիյի մէքթէպ կիւնլէրի գարա կիւնլէր կիպի կէօրիւնիւր իտի Գուվվէ ի միւթէխայիլէյի Թէշվիգ էտէն տէրպլէրի մէսէլա շա'իրլէրին թահրիւրաթընը, միւթալա'ա էթմէք քէնտինէ ղայէթ խօշ կէլիր իտի: Լիսանը Յոււնանիլի պիլիր իտի իսէ տէ, օլ լիսանտա քէնտի անա տիլի օլան Լաթինճէտէ քէսպ էթտիլի մէհարէթ կիպի մէհարէթի ասլա եօգ իտի: Սօնկրատան չօգ միւթէ'էսիֆ օլտու քի կէնճիլիյինտէ 'իւմ վէ պէլաղաթա մախսուս օլան տէրս քիթապլարը ախլազ ը մէմտուհէյէ

խալէլ կէթիրէն չօգ պէնտլէրի հալի իտիլէր: Լաքին օլ վազթտա Օգոստինոս զիյատէսիլլէ աթէշլի օլուպ' տէլիգանլըլարըն միւպթէլա օլ տըգլարը հալէս վէ շէհվէթլէրինէ մէյտան վէրիր իտի: Պիր Թարաֆտան շէհվաթ ը նէֆասանիյէյէ տիւչիւպ տիկէր Թարաֆտան 'իւմ վէ մա'րիֆէթ պախուսուս 'իւմի պէլաղաթ եօլընտա շէօնրէթ գազանմաղա ղայէթլէ հալէսքեար իտի: Պու մէյլ վէ սէվտալարը փէտէրի Թարաֆընտան մէն' օլունմայըպ վալիտէսի Թարաֆընտան փաքլըք իւզրէ 'էօմր կէչիրմէք խուսուսընտա չօգ վէ մուհապպէթլի նասիհաթլար իչիտիր իտի իսէ տէ, միւթէ'էսիֆ օլմատը, վէ իզտիվաճ հալինէ կիրսէ 'իւմ վէ մա'րիֆէթտէ լայըգըյլէ Թէրապգըր էտէմէյէճէք տէյիւ նէ փէտէրի նէ տէ վալիտէսի նիքեահ էթտիրմէքլէ քէօթիւլիւքտէն անը մուհաֆազա էթմէյէ ճէսարէթ էտէմէտիլէր: Օն եէտի եաչընտա իքէն տահա զիյատէ 'ալիմ վէ մէշուր միւտէրրիւլէր եանընտա տէրպլէրինտէ էյիճէ իլէրլէմէք իչիւն ֆարթակինէ շէհրինէ կիթմիչ տիր, վէ օրատա իքի սէնէ գատար քէօթիւրէֆիգլէր իլէ եաչայըպ սալիֆ իւզ զիքը մէգմոււ մէսլէքլէրէ իֆրաթ տէրէճէսինտէ սալիք օլուր իտի: 'իւմի պէլաղաթտա մէհարէթ քէսպ էթմէքլէ, սօնկրա միւթէպէր պիր միւտէրրիս թա'եհի օլունտու իսէ տէ, վալիտէսիինն թա'լիմինտէն վէ իմանընտան իւրազլանմագտա իտի: Օն սօգուգ եաչընտա իքէն Օգոստինոս շօլ մէշուր միւ'էլիֆ վէ սահիպ ի նութգ օլան կիկերոնըն հիքմէթ ի հազիպիյէյի արայըպ անա իմթիսալ էթմէք իւզրէ ատէմլէրի

Թէչվիւզ էտէն նասիհաթլարը հավի Հօրթէնսիոս նամ քիթապընը միւթալա'ա էթմէսի իւզէրինէ զաֆլէթ վէ շէհվէթ ույգուսընտան ույանըպ էվվէլճէ արգոււլայրպ արատըղը շէյլէրին նէ գատար պօշ օլտըղընը կէօրմէքլէ տէրունինտէ հիքմէթ ի ասլիյէ վէ պագիյէ պոււլմաղա արգու- մէնտ օլարագ, վէ վալիտէսինին Քրիստոս հագ- գընտա օլան թա'լիմաթընը խաթրընա կէթիրէրէք, Քիթապը Մուգատտէսէ միւրաճա'աթ էյլէտի : Փագաթ քէնտի 'իվլիյէ իֆթիխար էտէրէք մաղ- րուրլանմըլ երէրէքլէ Քիթապը Մուգատտէսի միւթալա'ա էթտիյինտէն, իսթիրահաթ վէ մէն- ֆա'աթ պոււլամատը : Քիւչիւք չօճուգ կիպի օլմա- զա տահա հագըր տէյիւ իտի : Օլ էսնատէ Մա- նախի Փըրգասընտան օլան պա'ղը ստէմլէրէ ըասթ կէլիպ անլէր 'ատի իրիսթիյանլարըն իմանընը իս- թիհզա պիրլէ Օգոստինոսը հիքմէթ ի քեամլիլէյէ իրչատ էթմէք իտտի'ասընտա իտիլէր : Օգոստինոս սօգուգ սէնէ գատար իշպու Մանախի Փըր- գասընտա գալտը իսէ տէ, գալպի սալա իսթիրա- հաթ պոււլամատը : Անճագ պիր թարաֆտան տիւշ- միւշ օլտըղը մաղրուրիյէթ վէ հըրսը շան իլէ շէհվէթ ի նէֆասանիյէսի վէ տիկէր թարաֆտան եէնի ույանմըլ զամիրի վէ ա'լա արգոււլարը պի- րիպիրիյէ օլրաշտըղլարընտան, ճանը տա'իմա ճէնք մէյտանը օլմուշ իտի : Վագթըն միւրուրիյ- լէ Մանախի Փըրգասընըն զիւ'իւմլէրինին զա'իֆ- լիյինի թէչլիսի էտիպ' տանըչմագ իշիւն Ֆօսթա իսմինտէ պիր մէշհուր Մանախինին եանընա կիթտի իսէ տէ, օլ մու'ալլիմին քէնտի միւշքիլլէրինի

հալլ էտէմէտիյինի կէօրտիւլիւնտէ օլ Փըրգայը թէրք էթմէյէ մէճպուր օլտու, վէ ախլագ վէ մէշ- րէպի տախի տահա իսլահ օլուճմատըղընտան, տին- սիզլիյէ տիւշմէք թէհլիքէսինտէ իտի : (Պիր գաչ սէնէ սօնկրա Օգոստինոս պու Փըրգանըն թա'լիմի 'ալէյհինտէ չօգ մուգնի' սուրէթտէ պիր ըիսալէ թահրիր էյլէտի) Պու տէֆ'ա մուգատտէմա վագըֆ օլտըղը էֆլաթօն թարիզինին մէպտէ'լէրի անա մուճիպի մէնֆա'աթ օլմուշ տըր : Ֆագաթ օլ թարիգտէ շաշըմըլ օլան զիհնի մու'ա- լէճէ պուլտու իսէ տէ, զամիր վէ գալպի իշիւն անտէ իսթիրահաթ վէ սէլամէթ պոււլամատը : Քէն- տի նախաք գալպինի փաքլէյէճէք վէ ախլագընը թէճտիտ էտիպ շէրի'աթ վէ 'ատալէթ ի իլահիյէ 'ինտինտէ քէնտինի թէպրիյէ էտէճէք տիրի իտէ- լասքեարը օլ թարիգտէ պոււլամատը :

Երիմի սօգուգ եաշընտա իքէն Օգոստինոս վալիտէսինի տէսիտէ իլէ Քարթակինէտէ պրագա- րագ Բօմայա վէ Փէրտասը սէնէ Միլան շէհրինէ կիտիպ օրատա 'իլմ ի պէլաղաթ միւտէրրիսի օլ- տու : Վալիտէսի տէ սօնկրա օրայա կիթմիշ տիր : Օգոստինոսըն վալիտէսի օղը հագգընտա մէ'յու- սիյէթէ տիւչար օլտըղընտա Քարթակինէ եպիս- կոպոսը անա «Երէրէքլէնին, պու գատար տու'ա վէ կէօզ եաշլարընըն օղը հէլաք օլամագ» տէտի : Եինէ պիր թարաֆտան Օգոստինոսըն շէհվէթլէրի վէ հըրսը շանը վէ իսլահ օլընմամըլ գալպի վէ ախ- ւագը վէ տիկէր թարաֆտան զամիրի վէ վալիտէ- սինին տու'ալարը վէ կէօզ եաշլարը օլարագ տէ- րունինտէ օլան իզթիրապ թէսքին օլմագ իտի :

Մեչհուր Միլան եպիսկոպոսը Ամիրոսիոսըն վաճար
 արընը տինկլէր վէ անլէրտէն չօգ միւթէ'սսիր
 օլուր իտի : Օլ վագթտա տախի Գիթապ ը Մու-
 գատտէսի վէ պսխուսու Պօղոս ըհսուլըն ըրսա-
 լէլէրինի օգուճաղա պաշլատը , Բօմ . 7 ինճի պապ-
 տա թա'րիՖ օլունան հալլէրի քէնտիսինին քէս-
 քին տուլըլարըլլէ տուլտու , վէ օգուտըգճա
 թէպարիյէ վէ սալահ վէ հայաթ ը ըուհանիյէյէ ըուհը
 միւլթագ օլուր իտիւլաքին զամիր իսթիրահաթընա
 նա'իլ օլմայըպ տիւչար օլտըղը կիւնահլար իւզէ-
 ըրինէ զալլպէ էտէմէտիյինտէն , մէ'յուսիյէթէ տիւչ-
 միւլ վէ խալիս վէ սատըգ տօսթը Ալիփիոստան
 պիւէ այրըլըլ օլարագ պիր կիւն պաղչէյէ կի-
 տիպ եալընըգ պուլունտըղընտա , «Ալ օգու» նիտա
 էտէն պիր չօճուղըն սէսինի իշիթաի , վէ պունու
 քէնտիսինէ Ալլահ թարաֆընտան պիր էմր կիպի
 դապուլ էտիպ էանընտա պուլունան ինճիլ ի Շէ-
 ըրիՖի էլինէ ալտը վէ աշտըղընտա «Մասխարալըգ
 վէ սերխօլըգտա վէ Փահլիյաթ վէ Փըսգ ու
 Փիւճուրտա վէ տախի նիզա' վէ հասէտտէ օլմայըպ
 անճագ Բապպ Յիսուս Գրիտտոսը կիյինինիզ վէ
 չէհվաթ իշիւն ճէսէտին դայտընտա օլմայընըգ» ,
 (Բօմ . 13 . 13 վէ 14) քէլամընը օգուտու : Անիտէ
 Պօղոս ըհսուլըն իմանա կէլմէսի կիպի Բուհ իւլ
 Գուտսըն թէ'սիրաթ ը մախսուսէսիյէ թէպտիլ ի
 նիյէթ վէ թէճէտտիւտ ի գալպ էտիպ պա'տէհու օ-
 թուլ իւլ էաշընտա օլարագ քէնտի (օտալըղընտան
 օլան) օղը Ատէյօտաթոս իլէ պէրապէր Ամիրոսիո-
 սըն էլիյէ վաճարիզ օլունտու : Անտէն սօնկրա
 միւտէրրիւլիք խըամէթինի պրագըպ վալիտէսի վէ

օղըլ իլէ ԱՖրիգայա 'ավտէթ էթմէք իւզրէ եօ-
 լա չըգտը , Փագաթ վաթանընա եէթիլմէգտէն
 էվվէլ վալիտէսի Մօնիգա իման Ֆէրահըլլէ թէս-
 լիմ ի ըուհ էյլէտի Տէրուն ի տիլտէն օթուգ պու
 գատար սէնէտէն պէրու արգուլէմիշ օլտըղը
 խուսուս , եա'նի օղընըն իմանա կէլմէսի վէ Ալլա-
 հըն հիքմէթիլլէքէնտի'էօմրիւնիւն խիթամը'այնի
 վագթտա վուգու' պուլտու : 'Աճէպա սէվկիւլիւ
 օղընըն տահա գըրգ պէշ սէնէ գատար քի-
 լիսէ ի Մէսիհիյէյէ նէ տէրէճէ իՖա ի խըամէթ
 էտէճէյինի էսնա ի ինթիգալընտա թէխայիւլ
 վէ եախօտ նա'իլ օլտըղը արամիեահ ը սէմա-
 վիտէն միւլահէտէ էտէ պիլտի' մի :

ԱՖրիգանըն շիմալի պուրնընտա վագը' օլան
 Պօնա մէվգը'ինտէ Հիպպօ չէ'րի պուլունուր իտի ,
 վէ Նումիտիալը հիւքմտարլարըն մէրղուպ իգա-
 մէթկեահլարը օրասը օլտըղընտան , միւլիւքեանէ
 Հիպպօ թէսմիյէ օլունուր իտի : Պիր միւնասէ-
 պէթիլէ Օգոստինոս պու չէհրտէ վագը' քիլիսէյէ
 կէլտիյի անտէ Հիպպօ եպիսկոպոսը Վալէրիօս
 ճէմա'աթընա պիր երէց տահա ինթիխապ էթմէ-
 լէրինին լուգուճընը պէյան էտիյօր իտի : Անիտէ
 ճէմա'աթ Օգոստինոսը ինթիխապ էթտի վէ օրա-
 տա Թ . Մ . 391 ինտէ օթուգ եէտի էաշընտա օլ-
 տըղը հալտէ օլ մէ'մուրիյէթէ թա'եին օլունտու :
 Վալէրիօս 395 տէ անը քէնտի եէրինէ եպիս-
 կոպոս թա'եին էթմիշ տիր : Վէ հէման օրատա
 թա վէՓաթ էտինճէյէ գատար (Թ . Մ . 430 տէ
 Օգոստոս 28 տէ) օլ մէ'մուրիյէթի իճրա էթմէք-
 տէ իտի :

ԳԸՍՍ Ը ՍԱՆԻ

ՕԳՈՍՏԻՆՈՍԸՆ ՎԱԶԼԱՐԸ ՎԷ ԻՖԱԻ ԽԸՏՄԷՔ Ի ՐՈՒՀԱՆԻՅԷՍԻ

Օգոստինոս եպիսկոպոսը զ մէ՛ մուրիյէթինին խըտմէթ լէրի ի ֆարնտա Ալլահըն սիւրիւսիւնէ պաշգալարա պերրագ պիր էօրնէք օլարագ հագիգի պիր չօպան իտի: Պու մէ՛ մուրիյէթի տախի հէման պիր եէրտէ օթուզ պէշ սէնէ միւտտէթ գատար իֆա էթմէքտէ իքէն, տա՛ իմա ֆուգարաջը զայրէթ լէ վէ ագիւանէ գայըրը իտի: զարիպէր իչիւն խուսուսի պիր խայրաթխանէ ինչա էթտի: Էսիր ալընմը հէմէհրիլէրինի ֆիտիյէ իլէ գուրթարըը սըրատա իգթիգա էթտիյի հալտէ պու խայրաթա քիլիսէնին կիւմիւշ-լէրինի պիլէ գուրպան էտէր իտի: Շախտէն քէնտիսինէ թագտիմ օլուանան հէտիյէլէրին քեաֆֆէսինի ըհտտ էտէր իտի: Էօմրիւնիւ, սատէճէ, թէրքի նէֆսլէ վէ պու տիւնեանըն կիտիչինէ ույմագսըըն իըտէմաթ ը քիլիսէվիյէյէ վագֆ էթտի: Գուտսիյէթ, իլմ վէ մէարիֆ վէ հիքմէթ ի ալիյէ խուսուսընտա անըն իթիպարը օլ գատար նատիր վէ շէհրէթի ուզագ մահալլէրէ օլ տէրէճէ եայըմը իտի քի, շիմալի Աֆրիգանըն քիլիսէլէրինին ումուրը քէնտի իւգէրինէ եիւքլէնմիշ իտի: Քիլիսէլէրտէ միւշքիլաթ գուհուր էտիպ

հալլ օլուենաճաղը վագթիտա Օգոստինոսա միւրաճա՛աթ էթմէք ումուսի պիր ատէթ իտի: Պու միւնասէպէթ լէ անըն սա՛ իր քիլիսէ խատէմէսիյլէ մէքթուպաշմասը զայէթ չօգ վէ տա՛ իմի օլտըգտան պաշգա թա՛ իմաթ ը Մէսիհիյէ վէ խտարէ ի քիլիսէվիյէյէ վէ գուհուր էտէն ֆըրգալարա տա՛ իր մէս՛ էլէլէրին հալլը զըմնընտա գալէմինի էլէ ալըր, վէ պու թահրիրաթըն չօգլարը Սրիսթիյան քիլիսէսինին խազինէսինտէ զիգըյմէթ միւճէվհէրաթ իթիպար օլուանան թահրիրաթը սէնէ պէ սէնէ չօղալմագտա իտի: Հիպպոտա իմրարը էօմրիւ թէղասթէտէ օլտըը գատար սատէ վէ սաֆի իտի: Եպիսկոպոս գօնալը քիլիսէ խատէմէսինին ատէթ իւգրէ էնտիքլէրի պիր խան եա խանէ իտի, վէ օրատա հէր նէ գատար իլմ ի Իլահի մէտրէսէսի իւնվանընտա պիր տա՛ իրէ եօգ իտի իսէ տէ, եինէ օլ գօնագ իչէրիսինտէ եիւզլէրճէ քիլիսէ խատէմէսի քէնտի մէ՛ մուրիյէթ լէրի իչիւն թա՛ իմ ու թէրպիյէ օլուուր իտի: Հէր նէ գէման թա՛ իֆէ ի նիսատան օլանլար անա տանըմագ իչիւն նէգտինէ կէլիլլէր իտի իսէ, անլէրին վիզիթասը ըհսմի օլուպ՝ պաշգա քիլիսէ խատէմէսինին հուգուրընտա գապուլ օլուուրլար իտի: Քէնտի ճէմա՛աթը արասընտա եալընըգ խասթալարը, տուլ գարըլարը վէ եէթիմ-լէրի զիյարէթ էտէր վէ զիյաֆէթ լէրէ ասլա կիթմէզ իտի: Քէնտի սօֆրասը իւգէրինտէ գաշըգլարտան մա՛ տա կիւմիւշ էտէվաթը պուլուենմագ իտի: Սօֆրա թագըմը եա աղաճտան եա ատի չէօմլէքտէն իտի: Եալընըգ միւսաֆիրլէր պուլուենտըը

հալոտէ էթ եէմէյի թէտարիք օլունուր իտի :
 Թա՛ամ էսնասընտա հիչ պիր քիմսէ պաշգասը 'ա-
 լէյհինէ պիր սէօզ սէօյլէմէզ իտի : Վէ պիրիսի
 պու գանուընը թէճավուզ էթտիյինտէ անիտէ ե-
 պիսկոպոս թարաֆընտան թա՛ղիր օլունուր իտի :

Օգոստինոս զայէթ մէշնուր պիր վա՛իզ իտի .
 ճէմա՛աթընտա պուլունանլարըն ըուհանի թա՛լի-
 մաթտա քէսպի մա՛լիւմաթը հազիգիյէ վէ քեա-
 ֆիյէ էտինմէլէրի իչիւն օլ գատար արգումէնտ
 իտի քի չօզ տէֆ՛ա հէր կիւն պիր վէ պա՛զէն
 կիւնտէ իքի տէֆ՛ա վա՛զ վէրիր իտի :

Անըն վա՛ղարընտան թաքրիպէն տէօրթ եիւզ
 'ատէտի էլան մէվճուտ տըր : Պունլարըն ճիւմ-
 լէսի մուխթասար տըր : Օգոստինոս եպիսկոպոս
 օլտըզը հասէպիյլէ վա՛զ վէրտիյինտէ օթուրուր վէ
 ճէմա՛աթը տախի այագտա տուրուր իտի :
 Վա՛ղարընըն իսթիլահը վէ սուրէթի թէրթիպի
 զայէթ սատէ իտի : Զիրա քէնտի Ֆիքրի միւճի-
 պինճէ պիր ճէմա՛աթըն եօրուլմագսըզըն տինկլէ-
 մէյէ կէտիքլէրի վա՛զ սատէ վէ սա՛ֆի օլմալը
 տըր : Ճէմա՛աթլարը կէմիճիլէր , պալըգճըլար , կէ-
 մի եափանլար , համալլար , քէօյլիլէր վէ միւ-
 թէնէվլի՛ էսնաֆտան օլան առէմլէրտէն իպա-
 րէթ օլուպ՛ թա՛լիմլի առէմլէր ազ պուլունուր
 իտի : Անըն գուլանտըզը թա՛պիրաթ առէմլէրին
 'ատի գօնուչմատա գուլանտըգլարը թա՛պիրաթ
 իտի : Պու տախի եալընըզ ճէմա՛աթըն անըն սէօ-
 զիւնիւ սիւ՛ալլէր իլէ եա էլ չըրօիմալարըյլէ քէս-
 մէք 'ատէթլէրի օլտըզընտան տէյիլ , անճագ ան-
 լէր իչիւն տահա ֆա՛լիտէլի օլաճաղընա քէնտի

Թէճրիպէսիյլէ գանմըլ օլտըզընտան իտի : «Ճէ-
 մա՛աթ պէնիմ՛ սէօզլէրիմի եանկլըլ անկլամալա-
 րընտան իսէ էրպապը սարֆ վէ պէլաղաթըն 'ա-
 լէյհիմէ ի՛թիրազ էթմէլէրինի թէրճիհ էտէրիմ ,»
 տէր իտի : Լաքին քէնտի վա՛ղարընտա պէրրագ
 վէ մուգնի՛ պիր թարզ իլէ ՚իլմի իլահի վէ ՚իլմի
 հիքմէթէ տա՛լի սայքի հէր պիր հազիգաթտան
 եա՛նի ճէմա՛աթընա լազըմ վէ միւֆիտ օլա պիլէ-
 ճէք հազիգաթտան պահա էտէր իտի : Թա՛լիմ է-
 տէճէյի հազիգաթթը թէմսիլ վէ գըստէլէր իլէ
 իզահ էթմէք խուսուսընտա Փէվզ էլ՛ատէ սա-
 հիպի մա՛րիֆէթ իտի : Յիսուս Քրիստոս էֆէնտիմիզ
 միսիլու քէնտիսինի տինկլէյէն խալզըն 'ատի վէ
 եէվլի թէճրիպէլէրինտէն էօրնէքլէր իլէրի կէ-
 թիրրի իտի :

Վա՛ղարընտան աթի իւզ զիքր իսթիլարաճաթ
 «Միւլահազալար» նամ քիթապընտան պիր իսթիլա-
 րաճ իլէ պաշլայըպ «Քրարլար» նամ քիթապընտան
 պիր իսթիլարաճ իլէ խիթամ՛ պուլաճագ տըր :

«է՛յ քէմալ տէրէճէսինտէ շիրին , մուհիպպ ,
 քէրիմ , մերգուպ , 'ազիզ , ճէմիլ , պալտան թաթ-
 լը , սիւտ վէ գարտան պէյագ , ալթուն վէ միւճէվ-
 հէրաթտան գըյմէթլի օլան Զաթ , պանա քեաֆ-
 Ֆէ ի սէրվէթ ի տիւնեէվլիյէտէն վէ ի՛թիպարտան
 միւ՛թէպէր սին , նէ՛ զէման սէնի կէօրէճէյիմ , նէ՛
 զէման հուզուրընտա կէօրիւնէճէյիմ , նէ՛ զէման
 սէնին ճէմալին իլէ տօյաճաղըմ :»

«էսքի առէմի նա՞ըլ սօյունաճաղըմ տէրսինիզ .
 ելլանըն զէյրէքլիյինէ մուգթէտի օլունըզ , էս-
 քի կէօմլէյինի նա՞ըլ թէրք էտէր : Տարաճըգ

պիր տելիքտէն սիւրթիւնէրէք կէջիպ սօյու-
նուր : Տինկլէյինիք՝ Հայաթա կէօթիւրէն եօլ տար
տըր : »

« Պիրի պիրինիզին աղըրլըգլարընը թաշըյընըգ՝
այէթինի շէօյլէ իզահ էթմիշ տիր , « էօքիւզլէր գա-
րատան սու իւզերինէ շօլ եագըն առալարա մէր'ա
իչիւն կէչտիքլէրինտէ պիրի պիրի արգասը սըրա
եիւզէրէք հէր պիրի քէնտի աղըր վէ պույնուզը
պաշընը էօնիւնտէքի էօքիւզ իւզէրինէ գօր , շէօյլէ
քի եալընըգ էն իլէրիտէ օլան էօքիւզ քէնտի պա-
շընը թաշըմաղա մէճպուր տըր : Անըն թագաթը
տախի քէսիլտիքտէ էօքիւզլէրին սըրասընըն թա
արգասընա կէչէրէք եօրուլան պաշընը արգատաշը
իւզէրինէ գօյուպ րահաթլանըր : »

Գալպի թէճտիտ օլոււնմըշ օլան առէմ գալպի
թէճտիտ օլոււնմըշ էվլատ թէվլիտ էտէմէտիյինի
իզահ իշիւն « Սաման ուֆաղընէ գատար տիգգաթ-
լըճա պուղտայ տանէլէրինտէն այըրլըրսա տա
օլ տանէլէր էքիլտիյինտէ պիչին վագթընտա եինէ
պաշագլար սամանը պուլոււնաճագ տըր » տէմիշտիր :

« Մէճհուլ շէյլէր հագգընտա միւնաղա՝ա էթ-
մէտէն իսէ մախֆի շէյլէր հագգընտա շիւպհէտէ
գալմագ էվլա տըր : »

Գանա շէհրինտէ Բրիստոսըն իճրա էթտիյի
միւճիգէ հագգընտա սէօյլէր իքէն , էսքի 'Ահտըն
պա՛ղը գըթ'ալարընը օգոււմագ հագգընտա շէօյլէ
իզահաթ վէրմիշ տիր . « Օլ գըթ'ալարը օգոււմագ
սիգէ թատարգ կէլիրսէ Բապպա կէօթիւրիւն վէ
սու պուլտըրընըգ շէյի Օ շէրապէ թէպտիլ էտէր .
իֆատաթը փէյղամպէրանէյի անլէրտէ Բրիստո-

սը պուլմագսըղըն օգու վէ թատարգ պուլուրսըն .
անլէրտէ Բրիստոսը պուլ վէ անիտէ խօշ վէ թաթ-
լը վէ գուվվէթպախշ օլուր : »

'Ահա ը 'Աթիգտէ պուլոււնան փէյղամպէրլիք-
լէր հագգընտա 'ոււմոււմէն շէօյլէ տէյօր , « Փէյ-
ղամպէրլէրին եալընըգ իֆատէլէրի տէյիլ ,
պէլքի մէ՛մուրիյէթլէրի վէ սուրէթ ի իմրար ը
'էմրլէրի վէ պիւթիւն մէլէքիւթ վէ թէվարիս ի
Եէհուտիյէ փէյղամպէրլիք նէվ'ինտէն հաթթա
'աղիմ պիր փէյղամպէրլիքտէն 'իպարէթ տիր
տէյէ պիլիրիզ , զիրա Զաթ ը 'աղիմ հագգընտա
իրատ օլոււնմըշ տըր : »

Հէր 'ասրտա զիքրէ վէ տիգգաթա շայան օլան
պիր Ֆիքրի էքիտէն պէյան էթմիշ տիր շէօյլէ քի ,
« Պիր առէմ Անկլայայըմ'քի ինանայըմ տէր . պէն
տախի անա ճէվապէն , ինան քի անկլայասըն տէ-
րիմ , զիրա անկլամագ ինանմանըն իւճրէթի տիր » :

Եինէ « Բապպտան պիր շէյ թալէպ էթտիյին-
տէ պոււնու եա շոււնու պանա վէր տէրսին . լաքին
սէնին իքի էլին պաշգա շէյլէր իլէ տօլու օլտըրը
հալտէ Բապպ իսթէտիյինի նասըլ վէրէ պիլիր .
Ալլահ սանա մէվհիպէլէրինի ի'թա էթմէք իսթէր ,
լաքին նէրէյէ պրագաճաղընը կիօրէմէյօր » . . .
« Ալլահ պիր վագթ իշիւն մէվհիպէլէրինի կէրի
թութույօր քի պէօյիւք մէվհիպէլէրի պէօյիւք
արզու իլէ արզուլէմէյի էօյրէնէսին : »

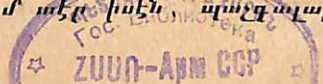
Պիր վա՛ղընտա պաշգալարա հայաթ միւ ժտէսինի
պիլտիրմէք իշիւն Բիթապը Մուգատտէսի թէֆահ-
հիւս էթմէք խուսուսընտա տէմիշ տիրքի , « Շիւպհէյէ
տալմըշ պիր տօսթըն խէլասընա մուվաֆֆագ օլ-

մայարագ հազիգաթը արատըգտան սօնկրա սանա կէլիպ՝ անա վերմէյէ միւզգթէտիր օլմատըղըն պիր շէյի սէնտէն իսթիտ'ամ էտէր: Բուհը աճըգմըշ ամմա սէն անա թա'ամ վերէմէզսին: Օգէման հիճապ էտիպ՝ անա ճէվապ վերէսին տէյիւ արամաղա մէճպուր օլաճագսըն: Քիթուպը Մուգատտէստէն մա'տանէրէտէ արայա պիլիբսին: Պէլքի անըն իսթէտիյի քէլամ օրատա եազըլը տըր: վէ պուլըղըն կիպի էկէր սէն քեամիլէն անկլամագ իսէն նէ՞ եափաճագսըն: Խայր, փէյլամպէրէր իլէ րէսուլէրին հուզուրընտա իսթիրահաթ պուլըղըլարը Բապպա տու'ա էյլէ. տէվամ իւզըէ անա տու'ա էյլէ. տէյիւ Անը թա'ճիզ էթտիյին իչիւն սանա վերէճէք իլլա վերմէք է'նէր: Ալմագսըղըն գափուլը չալտը'ն մը, թէքրար չալ, Օ մութլագա վերիր, սէնին հասրէթին արթսըն տէյիւ վերմէյէ մերամ էթտիյի պէրէքէթի կէճիքտիրիր, էօյրէն վէ էօյրէթ. մուհապպէթ էյլէ վէ աճըգանլարա թա'ամը բուհանի վէր:»

Պաշգա պիր վա'գընտա տէմիշտիր քի «Փութփէրէսթ լէրտէն պիր ատէմ խրիսթիյան օլմագ իսթէտիյինտէ թա'հգիր օլունտըղը կիպի, խրիսթիյանլար արատընտա տախի գուսուրսըզճա տիյանէթ ի խալիսէ կէօսթէրմէք իսթէյէնլէր արգատաշը օլան խրիսթիյանլար թարաֆընտան հագարէթ կէօրիւրէր, գիրա չօգ խրիսթիյանլար քէօթիւ եօլտա 'էօմր կէչիրիւրէր, վէ անլէրին եանընտա հէր քիմ հազիգի պիր խրիսթիյան 'էօմրիւ սիւրմէք իսթէրսէ, եա'նի անլէր նափաք օլուպ՝ միւնէճճիմէրէ տանըլարագ իչքի իչէր իքէն պիր ատէմ եալընըզ

Ալլահա 'իպատէթ էտիպ տէ Փալճըլարա վէ միւնէճճիմէրէ կիթմէզ վէ հէր նափաքըլգտան քէնտիսինի հըֆզ էտէր իսէ, անլէր անը իսթիհգա էտէրէք՝ կէրչէք սէն պիր 'աղիզ սին, ելիա սըն, Պետրոս սըն, սէն կէօքտէն էնտին, եալընըզ սէ'ն մի խրիսթիյան սըն,» տէրլէր:

Օգոստինոս քէնտի էյյամընտա իֆրաթ տէրէճէսինտէ պուլընան ըիյաղէթ քեարըլգ մէյլ ու սէվտասը 'ալէյհինտէ տէտի քի, « Խրիսթիյան ատէմ քեաղիպ պիրատէրլէր արատընտա ահ չէքմէմէք իչիւն նէ'րէյէ Փիրար էթսին, եապան եէրէ՞ մի Ֆիրար էթսին: Թէօքէլլէր անըն արգասը սըրա օրայա տախի կիտէրլէր, քէմալիյէթ էնա'իլ օլմագ եօլընտա իլէրի օլան խրիսթիյան քիմսէնին րէֆագաթընա թէհամմիւլ էթմէմէք իչիւն պիլ քիւլլիյէ թէնհայէ չէքիլսի'ն մի. քէնտիսի իլէրիտէ օլմագտան էվիլլ պաշգալար անա թէհամմիւլ էթմէտի մի: Պաշգալարա թէհամմիւլ էտէմէմէսի քէնտիսինին իլէրիտէ օլմամասընա իսպաթ տըր:» էՅ. 4. 2 այէթինէ կէօրէ, « Քէմալը թէվազու՝ վէ հիլմ վէ սապր իլէ սիւլըք էյլէյիպ պիրի պիրինիզէ մուհապպէթլէ թէհամմիւլ էտէսինիլ,» տէյիւ էմր օլունուր: « Պէրէ պէրէնիգէ Բէհասիւլ էրէսիւլ, սէնտէ պաշգասընըն թէհամմիւլ էտէճէյի պիր շէյ եօ'գ մը. եօգ իսէ թէհամմիւլ օլունաճագ քէյֆիյէթ տիր. ամմա էկէր հազիգաթէն եօգ իսէ եինէ սէնտէ պաշգալարըն թէհամմիւլ էտէճէքլէրի պիր շէյ եօգ իքէն սէն պաշգալարա թէհամմիւլ էթմէյէ տահա գուվիլլի սին: Լաքին պուլու եափամամ տէր իսէն, սըրալարըն սէնտէ

Թէհամմիւլ էտէճէյի պիր շէյ պուլունմըլ օլուր : Քէմալյէթէ նա''իւ օլմագ իշիւն իրաթիյանլար տիւնեատան չէքիլմիշ օլունլար : Ըմանասէլամէթէ էթիլիմիշ օլտըլար : Նէ՞ օլուր : մունթաղըր օլտըղլարը խալիս վէ գուսուրսըղ սա'ատէթէ էրմիշ օլտըլա'րմը : Եօգ տահա : զիրա ահ չէքմէքտէն, իղվալար վէ թէճրիպէլէրտէն գուրթուլմատըլար : Ֆէնա պիր ատէմի պէօյլէ չէքիլմէքտէն նէ՞ մէն' էտէ պիլիր : Բիյազէթքեարլըղա չէքիլէնլէրին գալպլէրի մա'լիւմ տէյիլ տիր : քէնտիլէրինի քեամիլէն պիլմէղլէր, նէրէտէ գալըը քի սէն անլէրի պիլէսին : Պէլքի օլ րէՖադաթա քէօթիւ պիրատէրլէր նա''իւ օլտըլար : Քէնտի գալպիւնտէն ճիւմլէ քէօթիւ Ֆիքըլէրի իլսրաճ էթմէյէ զայրէթէյէ : ձիւմլէմիզ շէրը կիրէմէյէճէք գուտրէթլի գալպլէրի իսթէրիզ : Շէրը նէրէտէն կիրմիշ օլտըղընը քի'մ Ֆարգ էտէ պիլիր : Հէր կիւն քէնտի գալպլէրիմիզտէ միւճահէտէ էտէրիզ : սէլամէթ նէրէտէ տիր : սպա պուրատա Եօգ տըր, Պու'հօմրտէ Եօգ տըր : անճագ Ալլահըն վա'տլարընտան հասըլ օլան իւմիտ իլէ տէրունիմիզտէ վար տըր : Օրայա եա'նի եէնի Երուսաղէմ իշինէ կիրտիլիմիզտէն սօնկրա վէ գա'ուլարը էօրթիւլիւ վէ միւհքէմ օլտըղընտա օլ գէման քէմալը մէսէրրէթ վէ սէլամէթ օլտճագ տըր : »

Սատագա վէրմէք խուսուսընտա տէտի քի, «Սատագա վէրմէք գալպի վէ ախլագը եէնիլէնմիշ օլան ատէմէ Փա'իտէլի տիր : ամմա էկէր պիւլա ճէզա կիւնահ իշլմէք իշիւն սատագա վէրիր իսէն, Փուգարանըն վասըթասըլլէ Քրիստոսա

Թա'ամ վէրմէք եէրինտէ քէնտի հաքիմինէ բիշվէթ եէտիրմէյէ չալըլմըլ օլուրսըն : »

Տու'ա խուսուսընտա տէտի քի, «Պու տիւնեատա գալտըգճա տու'ատա զայրէթիմիզ սէօնմէսին վէ Ալլահըն մէրհամէթի պիլզտէն ալընմասըն տէյիւ տէվամ իւզրէ տու'ա էթմէմիզ կէրէք տիր : Ձիրա իմանա եէնի կէլէն ատէմլէրին չօղը պիր միւտտէթ իշիւն վէ էվվէլքի հարէքէթինտէ չօգ վէ զայրէթլէ տու'ա էտէրլէր, ամմա սօնկրա սօղուգ վէ գայտսըղ օլուրլար : Տիւշմէնիմիզ շէյթան տա''իմա ույանըգ տըր : սէն ույույօրսըն : Անըն իշիւն տու'ատան Ֆէրաղաթ էթմէյէլիւմ : Ալլահ իհասան էտէճէյի պէրէքէթլէրի տիրիզ էթմէզ պէլքի թէ''իտիր էտէր : անըն վա'տը էմին տիր : տու'ատան Փարիզ կէլմէյէլիւմ : տու'ա րուհը սէնի թէրք էթմէտիլի թագտիրտէ Ալլահըն մէրհամէթի տախի սէնի թէրք էթմէզ : »

Իղվալար հագքընտա տէտի քի, « Հէր իղվա պիր թէճրիպէ օլուր վէ հէր թէճրիպէնին սէմէրէսի վար տըր : Հէր ատէմ քէնտիսինի էյիճէ պիլմէտիլիստէն նէյէ թէհամմիւլ էթմէյէ թագաթը քեաֆի օլուպ նէյէ քեաֆի օլմատըղընը պիլմէզ : Պա'զը տէֆ'ա թէհամմիւլ էտէմէտիլի շէյէ թէհամմիւլ էտէ պիլիր զանն էտէր վէ պա'զը տէֆ'ա թէհամմիւլ էտէ պիլտիլինի թէհամմիւլ էտէմէզ զանն էտէր, շէօյլէ քի թէճրիպէ ատէմի սընար : Պիր ատէմ Ալլահտան կիզլէնմիշ տէյիլ իսէտէ, թէճրիպէ օլմազտան էվվէլ քէնտինտէն կիզլէնմիշ տիր : Պետրոս քէնտի գուտրէթ վէ զա'իֆլիքլէրինի պիլմէտի, ամմա Բապպ պիլիր իտի վէ

Պետրոս թէճրիպէ վասըթասըյլէ քէսպ ի գուվվէթէյլէտի : »

« Քէնտի կիւնահլարընըն իւզէրինէ ալօգաթօլմա, անճագ հաքիմ օլ : Չամիրինին մահքէմէսինին քիւրսիսինտէ օթուր վէ քէնտինի իթհամէյլէ : Կիւնահլըն իչիւն « Պաշգասը պէնի տիւշիւրտիւ վէ շէյթան պէնի կիւնահա իտխալ էյլէտի » տէյիւլ ' Եօզը տիլէմէ : Շէյթան իվվա էտէր իսէ տէ , իմտատ իչիւն Ալլահա տու'ա էթտիյիտէ խէլաս օլուրսըն . զիրա շէյթան Եճպար էթմէյէ մուգթէտիր տէյիլ տիր : »

Իգրարլար քիթապընտա տէր քի , « Սէն , եա Ալլահ , քէնտին իչիւն պիզի եարաթտըն վէ դալպիմիզ սէնտէ իսթիրահաթ պուլոււնճայա գատար րահաթսըզ օլուր : » « Ա'հ , սէնտէ իսթիրահաթ պուլամ . քե'աշքի սէն գալպիմէ կիրիպ անը տօյուրասըն : Նէ' կէճ սանա մուհապպէթ էթմէյէ պաշլատըմ , եա ճէմալի գատիմ , գատիմ վէ տա'իմա ճէտիտ : » « էյ սէն տիւքէնմէզ շիրինլիք , քեամիլ վէ իքմալ էտէն լէզզէթ : » « եա' եէթիմլէրին Փէտէրի Բապպ Ալլահ , քիւշիւք էօքսիւզլէրին մատէրի , չօճուգլարընըն Փէրեատընը տինկլէ » : « Կէչմիշ զէմանտէ վուգու' պուլան մէքրուհիյէթլէրիմի վէ ճանըմըն նափաքլիյինի իսաթրըմա կէթիրէճէյիմ , տէյիլ քի անլէրի սէվէրիմ , անճագ սանա տահա զիյատէ մուհապպէթ էտէյիմ : Եա' Ալլահըմ , սէնին մուհապպէթինէ մուհապպէթ էթտիյիմ իչիւն քէնտի լայըգսըզըզըմը վէ սէնին մէրհամէթինի տէր իսաթր էտիպ համտ թագտիմ էտէյիմ : »

ԳԸՄՄ Ը ՍԱԼԻՍ

ՕԳՈՍԻՆՈՍԸՆ ԹԱՂԻՐԱԹԸ

Թա'լիմաթը մէսիհիյէ իւզէրինէ 'ումումի քիլիտէտէ պրագտըղը թէ'սիրաթ խուսուընտա նէ Ոսկեբերան նէ Աթանասիոս նէ Գրիգորիոս նէ Անսէլնոս , նէ Հերօնիմոս , նէ սա'իր պիր մու'ալլիմ 'Ազիզ Օգոստինոս միւմասիլ 'ատտ օլուհա պիլիր : Պու թէ'սիրաթ տախի իսայլը մէնֆա'աթը մուճիպ օլտու , զիրա հէր նէ գատար անըն թա'լիմաթը հէր նօգթատա պէր քէմալ վէ պի գուսուր տըր տէյէմէզ իսէք , վէ պիր մուհիմմ մատտէյէ տա'իր անըն թահրիրաթընը գրիթիգայա ալմաղը միւնասիպ սայտըզ իսէք տէ , մատտէյէ վէ վազթա վէ հէր հալէ պագարագ անըն թէ'սիրաթը կէրէք քէնտի 'ասընտա կէրէք էգմինէ ի միւթէ'ախսիրէտէ մուֆիտ վէ խայրը պուլոււնտու տէյէ պիլիրիզ :

Սալիֆ իւզգիւքը վա'զլարը , մէքթուպլարը , « Միւլահազալար » , վէ « Իգրարլար » նաման քիթապլարընտան վէ Տօնաթօս Փըրգասը , Փէլաղիոս Փըրգասը վէ Մանախիլէր 'ալէյհինտէ թահրիր էթտիյի րիսալէլէրտէն մա'տա թա'լիմաթը մէսիհիյէյէ տա'իր մուսթագամ թարզ իլէ պէյան էյլէտիյի էֆքեարը « Մէլէքիւթ ուլլահ » նամընտա օլան քիթապը խուսուսի վէճլէ հափի տիր :

Քեաֆֆէ ի էրպապըն րէյի մուճիպինճէ Օգոստինոսըն էսէրլէրինտէն էն մուհիմմ վէ 'ազիմի պու տըր : Թարիխի Միլատըն 410 ընտա Բօմա շէհրի Փէթհ օլուսուպ օլ թարիխի միւթէ'ագգըպէն

մէմալիքի Բօմապոյէ խարապէ եիւզ թու թմը իտի՞
 Մէկքիւր քիթապը թասնիֆ էթմէսինտէ Օգոս-
 տինոսըն մէրամը միւ՞մինլէրէ թագվոյէթ վէ թէ-
 սէլի պախշ էթմէքտէն ՚իպարէթ իտի: Պու քի-
 թապտա մէմալիքի տիւնեէվոյէնին քեաֆֆէսինէ
 Փա՛իզ օլան մէլէքիւթ ի բուհանիյէի իլահիյէտէն
 պահս էախպ, անըն թէ՛ սիսինի, թարիխինի վէ
 էվսաֆընը վասֆ վէ պէյան էյլէտի: Պու քիթապ
 եալընըզ Օգոստինոսըն էսէրլէրինին պէօյիւյիւ
 տէյիլ լաքին օլ՝ ասըլարտա եաշայան մու՛ալլիմ-
 լէրին էսէրլէրինին պէօյիւյիւ տիր: Պու քիթապ՝
 տա եալընըզ Գալլինին՚իլմի իլահիի մունթազամտան
 օլան պահսը վէ Անսէլմոսըն քէֆարէթտէն օլան
 պահսը մուգայէսէ օլունա պիլիր: Պու քիթապտա
 միւ՞էլլիֆին ՚իլմու հիքմէթի նէ գատար աշիքեար
 իսէ, անըն միւ՛թէտիլ բուհը վէ հիւքիւմէթէ միւ-
 թի՛ օլմասը վէ սուլէ էտիճի արգուսը օլ գատար
 աշիքեար տըր: Կէրէք պու քիթապտա կէրէք
 սա՛իր թահրիրաթընտա Օգոստինոսըն թա՛լիմաթը
 մէսիհիյէ հագգընտա պէյան էթտիյի պաշըճա
 էֆքեար աթիտէ զիքը օլունուր:

Թա՛լիմաթը մէսիհիյէի էսասիյէ իւզէրինէ Օ-
 գոստինոսըն թա՛լիմինի վէ թահրիրաթընը էյիճէ
 իզահ էթմէք իշիւն անըն իլէ հէմ՝ ասը օլան
 մու՛ալլիմլէրին վէ խուսուսա Ոսկերեբան վէ Գրի-
 գորիոս կիպի քիլիսէի շարգիյէ մու՛ալլիմլէրինին
 պաշըճա թա՛լիմաթընը զիքը վէ պէօյլէճէ Օգոս-
 տինոսըն քիլիսէ մուգայէսէ էթմէք Փա՛լիսէլի պու-
 լունահագ տըր: Պու մուգայէսէտէն աշիքեար օ-
 լաճագ տըր քի պա՛զը խուսուսլարտա, մէսէլա,

քէֆարէթ թա՛լիմի հագգընտա շարգի մու՛ալ-
 լիմլէր տահա հագիլգի վէ քեամիլ թա՛լիմաթ ի-
 րատ էթտիլէր իսէ տէ, պաշգա խուսուսլարտա,
 մէսէլա, կիւնահ վէ ինսանըն իրատէթի վէ Բուհ
 իւլբուստըն թէճտիտ էտիճի գուվլէթի խուսու-
 սընտա զարպի ՚իլմի իլահի մու՛ալլիմլէրինին պէօ-
 յիւյիւ եա՛նի Օգոստինոս տահա տէրին վէ Մհտը
 ճէտիտին թա՛լիմինէ եագըն օլան թա՛լիմաթը ի-
 րատ էթմիշ տիր: Պու տախի խուսուսի վէճկէ
 Օգոստինոսըն ֆէվզ էլ՝ ատէ տէրին թէճրիպէի տէ-
 բունիյէսինտէն հասըլ օլտու:

Պիլ իթթիսար պէյան էտէճէյիմիզ թա՛լիմաթ
 իքի պէնտտէն ՚իպարէթ օլաճագ:

Պիրինճի, իրատէթի ինսանիյէնին կիւնահ իլէ
 վէ թէճտիտ ի գալպ իլէ օլան միւնասէպէթի.
 Իքիւնճիսի, Բէֆարէթ թա՛լիմի հագգընտա իրատ
 օլունուպ քիլիսէի մէսիհիյէյէ թէպլիլ օլունան
 թա՛լիմաթը մէհուրէ տիր:

Աթանաս, վասիլ, Նիւսուլը Կրէկօր վէ Նա-
 գիյանզալը Կրէկօր վէ սա՛լիլէր կիւնահըն՝ ու-
 մումի օլուպ՝ Ադամտան պիւթիւն գիւրրիյէթի-
 նէ սիրայէթ էթտիյինի պէյան էթտիլէր իսէ
 տէ, եինէ անլէրին թա՛լիմաթընճա Ադամըն կիւ-
 նահը եա՛նի « կիւնահը ասլի: Եախօտ Իսանէ-
 յէլի՛ն կիւնահը հէր ատէմէ սուշ վէ միւճրիմլիք ի-
 թիպար օլունմագ:

Անլէրին թա՛լիմինճէ պու « կիւնահը ասլի»
 իղվա վէ թէճրիպէյէ մէյլ էթտիրէն պիր եարա-
 մագ սէվտատան ՚իպարէթ օլուպ՝ իրատէթ պու
 սէվտայա գա՛լիլ օլուր: Փագաթ իրատէթ գա՛լիլ

օլուենճայա գատար կէնան վուգու՝ պուլմազ : « Կիւնան՝ իրատէթիին շերրի ինթիխապ էթմէտինտէն հասըլ օլուեր : » « Պինան՝ էն 'ալէյն եէնի տողմուշ չօճուգլար իրատէթլէրի իլէ կիւնան իլէմէտիքլէրինտէն միւճրիմիքտէն պէրի տիրլէր : »

Ճիւմկէսինտէն զիյատէ աշիքեար պիր թարղլէ 'Ազիզ Յովհան Ոսկեբերան պու էֆքեարը պէյան էթմիշ տիր : Անըն պէյանընա կէօրէ, « էօլիւմէ միւպթէլա օլան Ադամ էօլիւմէ միւպթէլա օլան զիւրրիյէթի թէվլիտ էտէ պիլիր . ամմա կիւնանքեար օլան Ադամ՝ կիւնանքեար օլան զիւրրիյէթի թէվլիտ էթմէզ : Ադամ քէնտի զիւրրիյէթիինն ճէսէալէրինն թէվլիտ էտէր, ամմա ըուհլարընը վէ իրատէթլէրինն թէվլիտ էտէմէզ իտի : Անըն վասըթասըլէ պօզուգ պիր թապի'աթ ը ճիւմանիյէ տիւնեայա կէլիր իսէ տէ, միւճրիմ պիր իրատէթ փէյտա էթմէյէ օ մուգթէտիր տէյիլ իտի : » Բօմալըլարըն պէշինճի պապընը թէֆսիր էտէր իքէն տէտի քի, « Կիւնան իլէյիպ տէ էօլիւմէ միւպթէլա օլան Ադամտան՝ կիւնան իլէյնճէք վէ անըն իլէ էօլիւմէ միւպթէլա օլանազ ատէմէրին հասըլ օլմալարը զայրի միւնասիպ տէյիլ՝ ամմա պիր ատէմին իլէտիյի կիւնահտան պաշգասընըն կէնանիթար չըգմասընտա նէ՝ միւնասէպթ վար : Պիր ատէմ քէնտիսի կիւնանքեար օլուենճայա գատար 'ատալէթէ պօրճլը տէյիլ տիր : « Կիւնանքեար » պու այթթտէ էլէմ՝ վէ էօլիւմէ միւպթէլա օլմազ տէմէք տիր : »

Ոսկեբերանըն էֆքեարընճա թէճտիտ ի գալլ խուսուսընտա Ալլահըն ինայէթի վէ ինսանըն ի-

րատէթի պէրապէր իլէր : Պիր ատէմիթա'աթ վէ գուտսիյէթէ տօղրու չալըըրսա ինայէթ ի իլահիյէ անա մու'ալէնէթ էտէճէք տիր : « Միւրատ էտէն վէ սէյիրտէն տէյիլ » քէլամը իւզէրինէ տէտի քի, « Ատէմ քիւլլիյէն գուտսիյէթսիզ տէյիլ, անճազ պի'նի'ն գուտրէթ ատէմտէ տէյիլ, տէմէք տիր : » էվվէլա էյի օլանը սէշմէլի իզ վէ սէշտիքտէն սօնկրա Ալլահ պիզգաթ էյի օլանը տէրուենիմիզ կէթիրիր : Ինթիխապ էթմէք վէ իրատէթ էթմէք պի'նէ մախսուս, վէ իթմամ էթմէք Ալլահ մախսուս տըր : »

Խիւլասա ի քէլամ քիլիտէի շարգիյէնն կիւնան վէ իրատէթ ի ինսանիյէ հագընտա գապուլ էթտիյի թա'լիմաթ աթիտէքի խուսուսընտան իպարէթ տիր :

1. « Կիւնան ը ասլի » իրատէթտէն (եա'նի իրատէթ ի շախսիյէտէն) հասըլ օլմատըղընտան՝ միւճրիմիք մա'նասընտա կիւնան տէյիլ տիր :

2. Ատէմին քէնտի զիւրրիյէթի իլէ օլան 'ալազասը թապի'աթ ը ըուհանիյէյէ վէ իրատէթէ պազմայըպ եալընըզ թապի'աթ ը ճիւմանիյէյէ պազար :

3. Ինսանըն բուշը թէվլիտ վէ թէվէլիւտ իլէ վիւճուտէ կէլմէզ, ամմա այրը այրը խալգ օլունուր վէ անըն հարէքէթէ կէլմէսի շախսա մախսուս օլուպ՝ ճէնա եա ինսանիյէթին պուրատա միւնասէպթի եօզ տըր :

4. Ադամըն քէնտի զիւրրիյէթի իւզէրինէ օլան թէ'սիրաթը եալընըզ թապի'աթ ը ճիւմանիյէսի վասըթասըլէ ըուհա տօլայըտան տօգանըր :

5. Եէնի տողան չօճուգլար եալընըզ պիր պօզուգ թապի'աթը ճիամանիյէյէ մալիք օլտըգլարընտան կէնահրան պէրի տիրէր :

6. Թէճտիտի գալլ խուսուսընտա ինսանընրուհը միւպաշէրէթ էտէր, ամմա թէքմիլ էթմէյէ միւգթէտիր օլմատըղընտան քէնտիսի իլէ մու'ամէլէ էտէճէք օլան 'ինայէթի իլահիյէյէ եա'նի րուհ իւլ Գուստըն իմտատընա միւհթաճ տըր :

Օգոստինոսըն էֆքեարընա կէօրէ ինսան Ալլահըն միւշապէհէթ ինտէ խալգ օլուհտըղընտա իրատէթի գուստիյէթ վէ իթա'աթա մէյլ էտիւլ՝ մուգատտէս իտի . եա'նի իրատէթի էվվէլա մէյլ սիզ օլուպ տա սօնկրա քէնտիլիյինտէն իթա'աթա վէ տահա սօնկրա կիւնահա մէյլ էթմիշ տէյիլ, իւլա գուստիյէթ վէ իթա'աթա մէյլ էտէրէք խալգ օլուհմըզ վէ իրատէթին խաստիյէթինտէն տիր քի պիր ան մէյլսիզ պուլուհմայըզ եա խայրա եա շէրրէ մէյլ էտէր : խալգ օլուհտըղընտա ինսան մուգատտէս իտի իտէ տէ, կիւնահա տիւշմէք եախօտ կիւնահը իհտաս էթմէք գապիլիյէթի վար իտի . վէ պու գապիլիյէթ անա ազատ պիր գաթ օլուհն տէյիւ տէյիլ, անճազ թէճրիպէ ալթընտա օլուհն տէյիւ վէրիլտի . զիրա իրատէթ քէնտիլիյինտէն վէ պիլա իճպար, եա'նի պիզ դարուրէ օլմայարագ հարէքէթ էթտիլիյինտէ ազատ սայըլըր : ինթիխապ էթտիլի շէյին 'աքսիսինի ինթիխապ էթմէյէ միւգթէտիր օլուհն օլմասըն՝ եինէ էկէր իճպար օլուհմագսըզըն հարէքէթ էտէրսէ ազատ տըր . վէ ազատըղը 'աքսիսինի իճրա էթմէք գապիլիյէթինտէն 'իպարէթ օլմայըզ՝ պու գապիլիյէթ ազատ-

լըղըն թէ'ալուգաթընտան տըր : Քէգալիք ինսանըն իրատէթի պիր քէրրէ իթա'աթտան եիւգչէվիլիւ կիւնահա գարար վէրտիքտէն սօնկրա, ազատըղը կիւնահտա պիլա իճպար վէ քէնտի ինթիլիսապը իլէ տէվամ էթմէսինտէն 'իպարէթ տիր . վէ տէօնիւպ քէնտիլիյինտէն մուգատտէս օլմագ գապիլիյէթի կիւնահ ինթիլիսապ էթմէսինտէ գայ՝ օլմուշ օլուր : Ալլահ ինսանա կիւնահ իշլէմէք գապիլիյէթինի վէրտի իտէ, օլ գապիլիյէթի խաթի'մալ էթմէսին տէյիւ մախուստէն էմր էթտի : Թէճրիպէ ալթընտա իքէն ինսան կիւնահ իշլէմէք գուվվէթինի խաթի'մալ էթմէսէ իտի, թէճրիպէ միւտտէթի միւրուր էթտիլիյինտէ պու գուվվէթ եա'նի կիւնահ իշլէմէք գապիլիյէթի մահվ օլուր իտի, վէ գուստիյէթտէ մէլէքլէր կիպի 'սուլի' օլուպ՝ տիւշմէք ինիլի'սուլի' պիլէ իլէլէպէտ պէրի օլուր իտի : Ալլահըն իրատէթի միւսթագիլ վէ քիւլլի տիր, լաքին կիւնահ իշլէմէք վէ թէճրիպէյէ տիւշար օլմագ պիլէ անա իմքեանսըզ վէ մուհալ տըր : կիւնահ իշլէմէք գուվվէի ասլիյէտէն նէշ'էթ էթմէյիլ՝ զա'իֆլիյին վէ մախուստէն իրատէթինին խայրտա սապիթ օլմամասընըն 'ալամէթի տիր, վէ կիւնահ իշլէմէքլէ գուստիյէթէ տօղրու օլան գուվվէթ ինսանըն իրատէթինտէն մահվ օլուպ՝ իրատէթ՝ աճիզ վէ գուվվէթսիզ գալըր :

Պինա'էն 'ալէյհ Օգոստինոսըն էֆքեարընճա թէճտիտի գալլ խուսուսընտա հէմ թէքմիլ էտէն հէմ միւպաշէրէթ էտէն րուհ իւլ Գուստտա տըր . զիրա էքսիլի'սուլի' թէճտիտ օլուհմասը կէրէք

տիր, եօզսա խայրը ինթիխապ էթմէք իչիւն նէ' գուտրէթ նէ' մէյլի վար տըր. եա'նի շէրի'աթ ք իլահ'իյէնին թալէպ էթտիյի սալահ վէ գուտտիյէթ վէ գուտուրսըզ իթա'աթ իչիւն կիւնահա տիւշ-միւշ օլան իրատէթ ի ինսանիյէ միւգթէտիր օլ մատըզընտան՝ միւսթագիլէն վէ թէճտիտ ի գալ-պին իպթիտասընտան 'ինայէթ ի իլահ'իյէյէ միւհ-թաճ տըր: Օգոստինոսըն էֆքեարընա կէօրէ պու 'ինայէթ ի իլահ'իյէնին իհասնը տէօրթ տէրէճէ վու-գու' պուլուր: Էվվէլա Բուհ իւլ Գուտս շէրի'աթ ք իլահ'իյէ վէ զամիր վասըթասըլլէ կիւնահ,քեարը ույանտըրարագ քէնտի կիւնահ վէ միւճրիմլիյինի հիսս էթտիրիպ՝ Քրիստոսս հէր հալտէ միւհթաճ օլտըզընը կէօսթէրիպ Անա գօշտըրըր: Սանիյէն՝ Բուհ իւլ Գուտս թէվպէքեարըն գալպինի թէճ-տիտ իլէ Քրիստոսըն քէֆարէթ գանը վասըթա-սըլլէ թէպրիյէ վէ միւսալէհէ հալինէ կէթիրիպ վէ թէվպէքեար վէ իմանտարըն Բուհը իչիւնտէ հայաթ ք ճէտիտէ իհտաս էտիպ անը Քրիստոսս րապթ էտէր: Պուսուս իլէ իրատէթ թէճտիտ օ-լուսուպ՝ եինէ գուտտիյէթէ տօղրուլուպ գուվ-վէթլէնիր, վէ հայաթ ք ճէտիտէնին սէմէրէլէրի հասըլ օլմագտա տըր: Սալիսէն՝ իմանա կէլմիշ օ-լան ատէմին պիւքիւլիյէ կիւնահըն գուվվէթ վէ թէ'տիրաթընտան գուրթուլուպ՝ թագտիսի ի-չիւն 'ինայէթ ի իլահ'իյէ անըն թէճտիտ օլուսան իրատէթի իլէ պէրպէր իշլէր: Վէ Բապի'էն կիւ-նահ իշլէմէք վէ էօլմէք գապիլիյէթինի պիւթիւն պիւթիւնէ մահվ էտէն 'ինայէթ ի իլահ'իյէ եալը-նըզ սէմալաթտա իհասն օլուսուր վէ խէլաս պու-

լան րուհ իլէլէպէս գուտտիյէթտէ սապիթ գա-լուր: Պինա'էն 'ալէյհ Օգոստինոսըն պէյանընա կէօրէ Ալլահըն մախսուս թագտիրի օլմագսըզըն պիր ատէմ թէճտիտ օլուսուպ՝ թէվպէ վէ իմանա կէլմէզ վէ խէլաս պուլմագ. լաքին իմանա կէլմէ-յիպ խէլաս պուլմամագ իչիւն ճախսուս թագտիր ի ի-լահ'ի օլմայըպ՝ հէր կիւնահ,քեար քէնտի եօլուսնա եիւրիւմէյէ պրագըլըրսա հէլաք օլուր:

Օգոստինոսըն «կիւնահ ք ասլի» եախօտ ինսա-նիյէթ կիւնահը խուսուսընտա օլան թա'լիմաթը միւշքիլ վէ պա'ղէն անկալըլմամըլ օլտըզընտան չօգ տիգգաթա շայան տըր: Անըն թէսավվու-րընճա Ադամ եալընըզ ինսան ճինսինին պիրինճի շախսը վէ փէտէրի օլմայըպ՝ օլ զէման պիզզաթ ինսան ճինսի իտի: Ինսանիյէթ այրը ինսանլարտան էվվէլ Ադամտա մէվճուտ իտի: Թապի'աթ ք ին-սանիյէ անտէն հասըլ օլան էշխաստան էվվէլ մէվճուտ տըր: Պինա'էն 'ալէյհ ինսանիյէ կիւնահը եախօտ «կիւնահ ք ասլի» իրատէթ ի ինսանիյէ-տէն նէլ'էթ վէ հէր ինսանըն իրատէթ ինտէն նէլ'էթ վէ պիր տէ պիւա իճպար նէլ'էթ էթտիյինտէն կիւնահը հագիգի վէ միւճրիմ-լիք օլուր. վէ պու քէյֆիյէթ էսրարա միւ-թէ'ալլըգ պիր շէյ սայըլըր իտէ՝ Ադամըն զիւր-րիյէթինին ճէտէտճէ պիլէ անտէն ֆէնա թէ'սի-րաթ գապուլ էթմէսի տախի էսրարա միւթէ'ալ-լըպ պիր շէյ սայըլմալ տըր տէյիւ ճէվապ վէրի-ւր: Օգոստինոս՝ «կիւնահ ք ասլի» իչիւն «թա-պի'աթ» թա'պիրինի կէօյա քի կիւնահ թապի'աթ իլէ պէրապէր խալք օլուսմըլ կիպի իսթի'մալ էթ-

մէջ իտի . հէմ տէ կրենահ Ալլահըն իրատէթին-
տէն եախօտ մախլուգաթտա Ալլահըն միւրատըն-
ճա վիւճուտէ կէլմիշ տէյէնլէրէ ասլա եիւզ վէր-
մէջ իտի : Վրուտսիյէթ՝ Ալլահա վէ կրենահ՝ մախ-
լուգա մախսուս տըր) , տէր իտի :

Պիր տէ Օգոստինոս չօգ տիգգաթլըճա վէ թէ՛-
քիտ իլէ պէյան էթմիշ տիր քի՛ հէր կրենահ վէ
հէր տիւրլիւ կրենահ իրատէթի ինսանիյէտէն օ-
լուպ՝ ինթիխասպ օլուենուր : Թէսատիւֆի տէյիւ,
Ալլահտան տէյիւ տիր, անճագ ինսան իշլէր , վէ
օ մէս՝ ուլ տըր : Ինսանիյէթ ինսանը Աղամըն իրա-
տէթիինտէն տիր . վէ ճիւմլէմիզ ինսանիյէթտէն
հիսսէտար օլտըղըմըզ կիպի օլ կրենահտան հիսսէ-
տար իզ , չիւնքի օլ կրենահ շախսի տէյիւ , իլլա
ինսան ճիւմիինին կրենահը օլտըղը իչիւն օլ ճիւս-
տէն հասըլ օլան շախսլարա հագգ իլէ սայլըրը :

Խիւլասա ի քէլամ Օգոստինոսըն մէպտէ՛լէրի
պոււնլարտան իպարէթ իտի , եա՛նի՛

1 . Ինսան մուգատտէս օլարագ խալգ օլուենուպ՝
քէնտիտի կրենահը եօգտան վար էյլէտի . վէ Է-
սանիյէթ ինսանը եախօտ « կրենահ ը սալի » էրֆէթ ի
ինսանիյէտէն նէ՛լէթ էտիպ տէ հէր ատէմ տախի
պու ինսանիյէթտէն հիսսէտար օլտըղընտան « կրե-
նահ ը սալի » իչիւն միւճրիմլիք տէյիւ հէր ատէմ
'ազապա միւսթահագ տըր :

2 . Ինսան կէրէք ճէսէտի նիսպէթիինտէ , կէրէք
րուհը նիսպէթիինտէ պէր ճէս օլարագ խալգ օ-
լուենաղընտան Աղամըն քէնտի գիւրրիյէթիինէ օլան
'ալագասը հէմ ճէսէտինէ հէմ տէ րուհընա պա-
գար :

3 . 'Ալագա ի մէզպուրէտէն րուհ ը ինսանի
ճէսէտի կիպի տօղրուտան կրենահըն թէ՛ սիրինի
տույար :

4 . Քիւլէլք չօճուգլար հէմ ճէսէտլէրինտէ հէմ
րուհլարնտա տախի կրենահա մէյլ վէ սէվտալարը
պուլուենտըղընտան 'ազապա միւսթահագ տըրլար :

5 . Թապի՛աթ ը ճիւմանիյէնին պօզուգլըղը՛
թապի՛աթ ը րուհանիյէնին պօզուգլըղըն սէպէ-
պի օլմայըպ անըն էսէրի տիր : Թապի՛աթ ը րու-
հանիյէ մուգատտէս գալտըգճա թապի՛աթ ը ճիւ-
մանիյէնին նօգսանը եօգ տըր : Իրատէթ եախօտ
թապի՛աթ ը րուհանիյէ տիւշտիւքճէ , թապի՛աթ ը
ճիւմանիյէ պէրապէր տիւշէր :

6 . Թէճտիտ ի գալպ վուգու՛ինտէ ինսանըն ի-
րատէթի՛ րուհ իւլ Գուտս իլէ պէրապէր իշլէմէ-
յիպ՝ րուհ իւլ Գուտս հէմ միւսպաշէրէթ հէմ թէք-
միլ էտէր : Թէճտիտ օլուենուճայա գատար իրա-
տէթ ի ինսանիյէ Ալլահա մուխալիֆ օլուպ՝ քէն-
տիսինի եէնիլէտէմէզ :

Օգոստինոսըն իշպու թա՛լիմաթ ը էվվէլա քի-
լիսէի զարպիյէտէ գապուլ օլուենու իսէ տէ , սօնկ-
րա Բօմա քիլիսէսի եա՛նի Փափա քիլիսէսինտէ
չօգ թէպտիլաթ գապուլ էթտի , ամմա պու Վոյ-
րէլէր պա՛ղը իսթիլահաթըն թէպտիլ օլուենասը
իլէ պէրապէր Փրօթէսթանլար թարաֆընտան սայ-
քի 'ումուճէն գապուլ օլուենմըլ տըր :

ՔէճԱ.Բէթէ տա՛իր տիգգաթա շայան վէ պէլ-
քի թէ՛աճճիւպ օլուենաճագ շէյ տիր քի շարգի

մու՛ւալլիմէրին թա՛լիմաթը զարպիւէրին վէ Օգոստինոսըն թա՛լիմաթընտան զլյատէ միւսթահահն վէ տահա զլյատէ Անսէլմոսըն վէ սօնկրա Փրօթէսթանլարըն իրատ էթտիքլէրի թա՛լիմաթա միւշապիհ տիր :

Աթանաս քէֆարէթ թա՛լիմի պէյանընտա մախապիր բիսալէ թէ՛ լիֆ էթմէտիյինտէն , պու մատտէ խուսուսընտա օլան էֆքեարընը էգանիմի Սէլասէ պէյանընտա օլան բիսալէլէրինտէ արամալը իզ , Քրիստոս պիզիմ իչիւն պէլ վէտէլէ էլէմ չէքմիշ , վէ աղալի ի եւահէէ պֆէլիէնի մալլապալիէն պէտէլ քէնտիսինի Փիտիյէ իչիւն վէրմիշ տէյիւ պիլա շիւպհէ Աթանասըն բիսալէլէրինտէ թա՛լիմ օլուսուր :

« Քրիստոս ինսան օլարագ պիլէ՛ էլէն էօլտիւ , շիւնքի պուսուսն իչիւն , Քէնտիսինի Փէտէրէ՛ արգ էյլէտի : » « Քրիստոս պիզիմ՝ ազապ վէ էլէմէրիմիզի քէնտիսի իւզէրինէ ալըպ՝ քէնտի էլէմի անլէրէ պէտէլ օլուսն տէյիւ անլէրի Փէտէրէ կէօսթէրիպ՝ պիզիմ իչիւն չէֆա՛աթ էտէր : » « Թէնտէ վուգու՛ պուլան Իպնուլլահըն (Լօկոսըն) էօլլիւմիւ՛ ինսանլարըն կիւնահլարընա պէտէլ օլուպ՝ մէվթիւն մէվթի տիր : Պիզի էօլլիւմտէն խէլաս էթմէք իսթէր իքէն պիքիր Մարիամտան ճէսէտ ալըպ՝ ճիւմէմիզ իչիւն պուսու Փէտէրէ թագտիմ էթմէքլէ ճիւմէմիզի պիլթիւն՝ էօմրիւմիւզտէ էսիրլիյէ միւպթէլա օլուր իքէն խէլաս էտէր : »

« Միւճրիմիք իլէ երիքիւ օլուպ տիւնեայա շէրի՛աթ ը իլահիյէ թարաֆընտան հիւքմ՝ օլուսուտու , լաքին Իպնուլլահ (Լօկոս) հիւքմիւ քէնտի

իւզէրինէ ալըպ՝ թէնտէ էլէմ չէքմէքլէ ճիւմէլէյէ խէլաս վէրտի : »

« Ալլահըն թէճէսիւտ էթմէսի »՝ իւնվանընտա օլան բիսալէսինտէ տէտի քի , « Ալլահ խէլաս իչիւն եալընըք թէվպէ թալէպ էթսէ իտի օլուր մու իտի . քէնտիլիյինտէն զայր ի միւնասիպ օլմազոս տա Ալլահըն սըտգ վէ հագիգաթընա մուզայիր տիր : Ալլահ մէնֆա՛աթըմըք իչիւն պիլէ քէնտի սէօգիւնէ մուզայիր հարէքէթ էտէմէզ : Թէվպէ հագիւնէ մուզայիր հարէքէթ էտէմէզ : Թէվպէ հագիւնէ մտալէթին հիւնն ի բիզասընը թահպիլ էտէմէզ տէնիլտիքտէ՛ մէս՝ էլէ՛ եալընըք կիւնահըն նարաքլըղընա պագըպ , միւճրիմիլիյինէ վէ՛ ազապա միւսթահագ օլմասընա պագմազոս իտի , թէվպէ պէլքի քեաֆի օլուր իտի , լաքին Ալլահ հէմ հագգանիյէթ սահպի հէմ՝ ատիլ օլըղընտան ճիւմէ մախլուգաթտան էֆզալ օլան Իպնուլլահտան զայրի քի՛մ խէլաս էտէ պիլիւր : Ինսանլարը եօգտան խալք էտէն զաթ՝ ճիւմէլ իչիւն էլէմ չէքիպ անլէրին վէքիլի օլապիլիւր : Պու սէպէպտէն Իպնուլլահ զուհուր էթտի : Ճէսէտսիզ , իֆնա օլուսմազ , հէր եէրտէ հազըր օլան զաթ զուհուր էթտի . ինսանլարըն պօզուգլըղընա վէ էօլլիւմէ հիւքմ՝ օլուստըգլարընա պագըպ անլէր իչիւն թէրահհիւմ էտիպ թապի՛աթըն իգթիլգասընտան տէյիւ , անճագ շէրի՛աթըն մաթլուպաթը վէ միւճրիմիլիյիմիզ իլէ միւսթահագ օլըղըմըք ճէզա պէտէլինի էտա էթմէքլէ ըէֆ՝ օլուսա տէյիւ ինսան օլուտու . զիւրա եալընըք շէրի՛աթըն եա իթմամը եա ճէզասընըն իճրասը վասըթասըլէ կիւնահ շէրի՛աթըն մաթլուպաթընտան գուրթուլուր : » « Քրիստոսըն

պուռ տիւնեայա կէլմէսինտէն մագսէտ՝ պաշըճա
ինսանլարը թէնվիր էթմէք իչիւն տէյիւ, անճագ
ինսանլարըն միւսըրմլիյինի րէֆ՝ էթմէք իչիւն
իտի : »

Պու վէ պուենլար կիպի իսթիլորաճլարտան մա՛-
լիւմ տիր քի Աթանասըն քէֆարէթ հագգընտա
օլան էֆքեարը Անսէլմոստան էվվէլ օլան մու՛ալ-
լիմէրին թա՛լիմաթը արասընտա զլյատէ աշըգ
վէ պէրրագ վէ սաղլամ իտի :

Նազիյանզալը Գրիգոր՝ շէյթանըն մաթլուպաթ
վէ հուգուգը հագգընտա գապուլ օլունան զիւ՛-
իւմէրի պիւ քիւլլիյէ րէտտ էտիպ տէտի քի , « Բէն-
տիլէրիմիզի կիւնահ իչիւն Ֆիրուսթ էտիպ՝
պէտէլինէ կիւնահ իչիւմէք արգուսընը ալտըգ :
Պիզի խէլաս էթմէք պապընտա Ֆիտիյէ վէրիւ-
տիլինտէ Ֆիտիյէ պէհասը պիզի եաղմա օլարագ
կէ օթիւրմիւշ օլան շէյթանա՞ մը վէրիլին : Հա՛շա :
էօյէ իսէ հարամի քէնտի հագգսըղըընա պէտէլ
եալընը Ալլահ թարաֆընտան տէյիւ, իլա պիգ-
զաթ Ալլահը (եա՛նի Ֆիտիյէ օլմագ իւզրէ 'արգ
օլունան Քրիստոսու) ալմըշ օլուր իտի : Ֆիտիյէ
պէհասը Փէտէր Ալլահ՞ա մը վէրիլտի : Նի՛չիւն :
Ալլահ պիրիճիք Օղլունուն գանընըն տէօքիւլմէ-
սինտէն հագգ էտէ՞ր մի : Աշիքեար տէյիւ՛ մի տիր
քի՝ Փէտէր Ֆիտիյէյի անը մաթլուպ էթտիլի եա
ալմաղա մէճպուր օլտըղը իչիւն գապուլ էթմէյիպ՝
քեա՛՛ինաթ ը ախլագիյէնին իտարէ ի հիւքիւմէթի
իչիւն վէ ինսանլարըն Իպնուլահըն ինսան օլմազ
վասըթասըյէ թագտիս օլունմալարը վաճիպ
օլտըղընտան գապուլ էթտի : » Եա՛նի Քրիստոսըն

էօլմէսի՛ կիւնահքեարըն էօլմէսինէ պէտէլ տիր
տէյիւ աշիքեարէն պէյան օլունտու :

Երուսաղէմի Քիրիւ տէտի քի , « Քրիստոս
քէնտի ճէսէտի իւզէրինէ կիւնահ ալտը : Պիզիմ
իչիւն էօլէն զաթ՝ քիւչիւք մախլուգ եա գօյուն
գուրպանը օլմայըպ, պիր 'ատի ինսան եա մէլէք
պիլէ տէյիւ իտի , ինսանիյէթտէ օլան Ալլահ իտի :
Պիզիմ կիւնահլարըմը՝ պիզիմ իչիւն էօլէնին սա-
լահ վէ լիյագաթը գատար պէօյիւք տէյիւ տիր :
Իչիւտիյիմիզ կիւնահլար՝ պիզիմ իչիւն քէնտիսինի
Ֆիտիյէ տէյիւ վէրէն զաթըն քէֆարէթինէ միւ-
սապի տէյիւ տիր : »

Գայսէրիյէլի Եւսեփիոս տէտի քի , « Քրիստոս
նա՞լ կիւնահլարըմըգը քէնտի իւզէրինէ ալտը ան-
լէրի թաշըտը . պուենտան տէյիւ՛ մի քի պիզ անըն
ճէսէտինտէն ի՛թիպար օլունուրըգ » , եա՛նի՛ օ պի-
զիմ իլէ հէմ վիւճուտ օլտու , վէ պէօյլէճէ էլէմէր
վէ կիւնահլարըմըգը համիլ օլտու : « Բէնտիսի սա-
լա միւսթահագ օլմատըղը էլէմլէրի , եա՛նի պիզիմ
միւսթահագ օլտըղըմը շէյէրի քէնտի իւզէրինէ
ալարագ՝ պիզէ կէլէն լա՛նէթի քէնտի իւզէրինէ
ալտը , վէ քէնտիսի ճանլարըմըգըն Ֆիտիյէ պէհա-
սը օլմուշ տըր » :

Իսքէնտէրիյէլի Քիրիւ պուենու չօգ թէ՛քիտ
էթտի քի , Քրիստոս պիր 'ատի ատէմ կիպի տէյիւ
իլա Ալլահ-էնաան (Աստուածամարգ) տէյիւ էլէմ
վէ էօլիւմ շէքիպ քէֆարէթ իճրա էթտի :

Նէսթօրիոս վէ էվթիքէս Փըրգալարը իւզէ-
րինէ վուգու՛ պուլան միւճատէլէլէր քէֆարէթ
թա՛լիմի իչիւն պա՛զը միւՓիտ հասըլաթ կէթիլտի :

Նէսթօրիոս Փըրգասընա կէօրէ «քէֆարէթ էտէն մահգա վէ միւճէրրէտ Գրիստոսըն ինսանիյէթի օլուպ՝ ուլուհիյէթինտէն քէֆարէթինէ թէ՛ սիրալթ վէ գըլմէթ կէլմէզ, Վէ էփթիքէս Փըրգասընա կէօրէ, «Քէֆարէթ էտէն մահգա վէ միւճէրրէտ Գրիստոսըն ուլուհիյէթի օլուպ՝ քէֆարէթինտէ ինսանիյէթինին հիսսէսի օլմատըղընտան քէֆարէթ ինսան իչիւն պիլ վէէսէպէ ի՛թիպար օլուճամազ, շիւնքի Գրիստոս՝ ինսանըն էէրինքէ տուրմատը:» Յագաթ քիլիսէ ի 'ուճուճիյէպու եանկըլըզլարըն իքիսինի տէ րէտտ իլէ Գրիստոսըն Ալլահ օլուպ տա ինսան տախի օլարագ ինսանլար թարաֆընտան պիլ վէքեալէ վէ Ալլահըն 'ատալէթինին մաթլուպաթընա քեաֆի վէ մագպուլ վէ պինիհայէ գըլմէթի պիր քէֆարէթ իճրա էթտիյինի գապուլ էտիպ, Ալլահ - ինսանըն քէֆարէթինի պէյան էթտիլէր վէ պու քէֆարէթին քեաֆի վէ քեամիլ վէ Ալլահա մագպուլ օլուպ տա ինսանըն հալ ու իհթիյաճընա մութապըզ օլտըղընը թէֆհիմ վէ թէ՛ քիտ էթտիլէր:

Օգոստինոս Գրիստոսըն քէֆարէթինին շէյթանըն հուգուգը իլէ օլան պիր միւճասէպէթինի իմա էթտի, մէսէլա «Իպնուլլահ ինսանիյէթի քէնտի իւզէրինէ ալըպ ինսանլար իչիւն շէյթանա զալիպ կէլտի. ճէպրէն անտէն պիր շէյ ալմատը՝ անճագ հագգ եօլըլէ անը եէնտի, զիրա շէյթանըն էսիր թութաղը զաթլար իւզէրինէ հիւքիւմէթ էթմէսինի զօր իլէ մէն՝ էթմէք հագգսըզ օլուր իտի:» Պու իսթիխրաճըն նօգսանը աշիքեար տըր, ամմա Օգոստինոսըն էֆքեարը լայըգըլէ

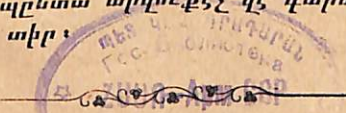
պու իսթիխրաճտան պէյան օլուճմազ, պաշգա եէրլէրտէ կիւնահըն վէ Գրիստոսըն քէֆարէթինին 'ատալէթ ի իլահիյէ իլէ օլան 'ալագասը թէֆհիմ օլուճուպ՝ «Շէյթանըն հուգուգու» զիւ՛ իւճիւմէյտանէ կէլմէզ, մէսէլա՝ «Ճիւմէ ատմէլը կիւնահ սէպէպինտէն Ալլահտան ալըլմը տըրլար. պինա՛էն 'ալէյհ էալընըզ կիւնահըն 'աֆվը իլէ Ալլահ իլէ միւսալէհէ իւզրէ օլա պիլիլէր, վէ պու 'աֆվըզ սահիպ ի մէրհամէթ օլան իլէլասքեարըն 'ինայէթի վասըթասըլլէ օլա պիլիլը: Պու 'ինայէթ տախի էալընըզ հագիքի քեահինին պիլ գուրպանը վասըթասըլլէ միւճքին տիր:» Վէ պաշգա եէրտէ Բապպըմըզ՝ կիւնահը՝ եըլանըն զէհիրի կիպի քէնտի թէնի իչինէ պրագմատը իտէ տէ, էօլիւմ պրագտը, շէյլէ քի Գրիստոսըն ինսան թէնինտէ քէնտի միւճրիմիլի օլմագսըզըն կիւնահըն ճէզասընը շէքէ, թաքի հէմ կիւնահըն ճէզասը, հէմ կիւնահքեարըն միւճրիմիլի ինսան թէնինտէն եա՛նի իման էտէնին վիւճուտինտէն տէֆ՝ օլուճա:»

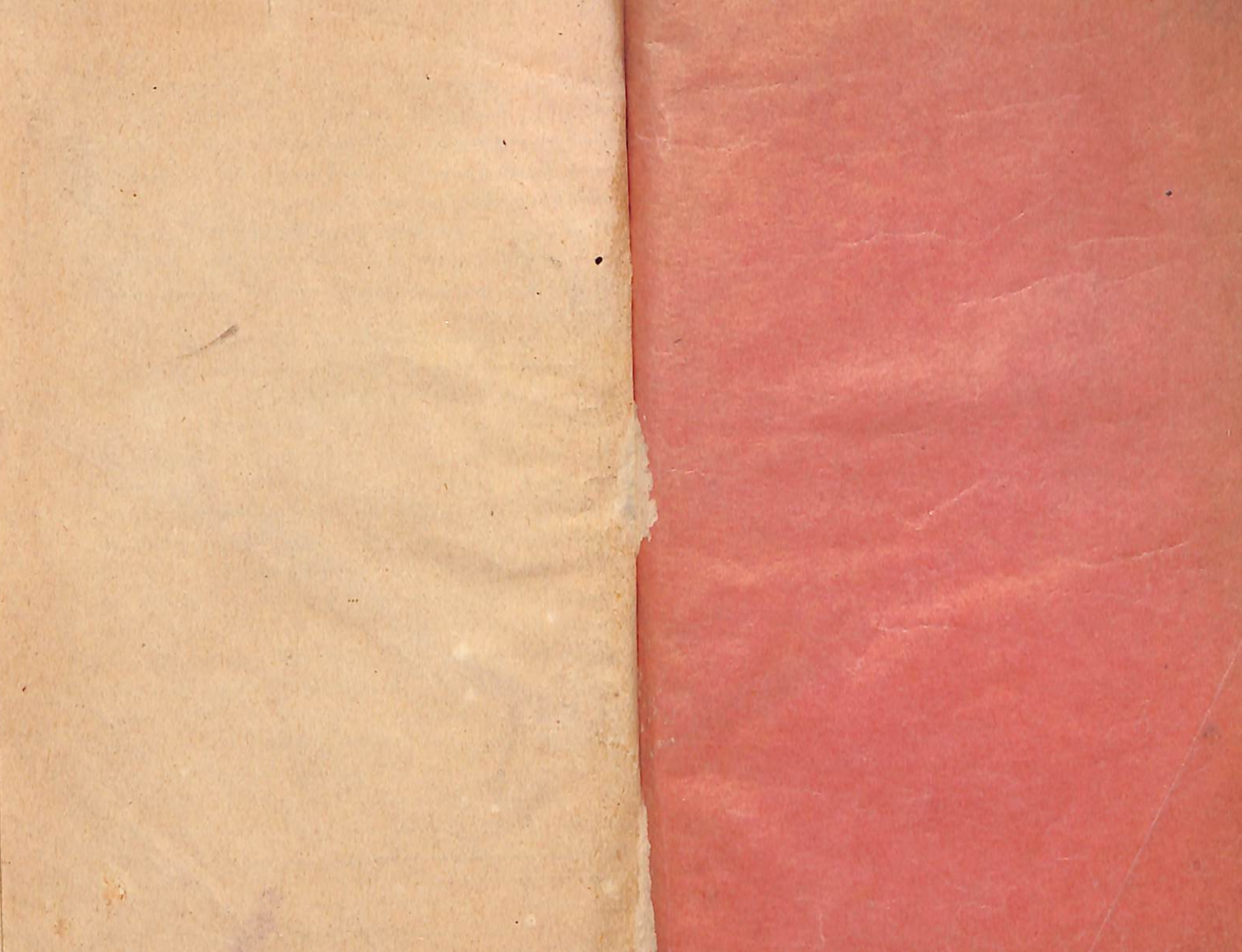
Օգոստինոսըն թա՛լիմաթը պաշգա խուսուստա տախի նօգսան իտի, եա՛նի Գրիստոսըն քէֆարէթինին Քէպրէյէ էթմէք իասսիյէթինի Բուհիւլ Գուտս վասըթասըլլէ օլան Քէպրէ էթմէք թէ՛ սիրալթ վէ էսէրի իլէ գարըտըրտը, մէսէլա՝ «Ալլահ կիւնահքեարը էալընըզ իչէտիյի կիւնահլարը՝ 'աֆվէթմէքլէ տէյիլ, իլլա անը կիւնահտան ֆէրաղաթ էթտիրէն վէ Բուհ վասըթասըլլէ անը թագտիս էթտիրէն մուհապպէթ ի տէրուճիյէ իհսան էթմէքլէ տախի թէպըլլէ էտէր», տէմը տիր:

Վազա՛ա միւճրիմկյին թէպրիյէսի ճանըն նա-
 փաքլիյինտէն թաթհիր վէ թագտիս օլունմա-
 սընտան թէֆրիգ օլունմալը տըր . իքիսի տէ ֆրիս-
 տոսըն քէֆարէթինտէն իլէրի կէլիր իսէ տէ , իքի-
 սի պիր շէյ վէ պիր իշ տէյիլ տիր : Տիյանէթ ի
 տէրունիյէ միւքէմմէլ օլաա վէ Բուհ Ուլլահըն
 գուտրէթի իլէ վիւճուտէ կէլիրսէ տէ , կիւնահքեա-
 րըն միւճրիմկյինի տէֆ՝ էթմէյէ միւքթէտիր
 օլմայըպ Էէֆարէթ օլամազ : Լութէր վէ րէֆիգլէրի-
 նին պու մատտէյի չօգ տիգգաթլէ պէյան էթ-
 տիքլէրի մա՛լիւմ տիր : Թէպրիյէ եա՛նի կիւնահըն
 ՛աֆվը եալընըգ ֆրիստոսըն քէֆարէթի իւզէրինէ
 մէպնի օլուր : Օգոստինոսըն քէֆարէթ հագգընտա
 օլան թա՛լիմաթը պու խուսուստա տախի նօգասն
 իտի քի՛ ֆրիստոսըն քէֆարէթինին Ֆաթիլէն
 լազըմ՝ օլտըղընը իգրար վէ թա՛լիմ էթմէյ իտի :
 Մէսէլա «Ալլահըն հիքմէթի՛ Ալլահըն ինսան օլուպ՝
 թէվէլիւտ էտէրէք վէ կիւնահքեարլարըն էլլէ-
 րինտէն սիյասէթ չէքմէսի եօլընտան զայրի եօլ
 իլէ ինսանլարը խէլաս էտէմէտի տէյէնլէր ՛ագիւ
 տէյիլ տիրլէր :» Վէ պաշգա եէրտէ «Իպնուլլա-
 հըն ինսան օլուպ տա էօլմէսինտէն զայրի եօլ իլէ
 ինսանլար խէլաս օլունմա՞ղ մը իտիլէր տէյիւ
 սիւ՛ալ օլունտըղընտա , պու եօլ էյի տիր՝ տէյիւ
 ճէվապ վէրմէք քիֆայէթ էթմէյ , վէ պաշգա
 եօլ ձիւմլէյէ գատիր օլան Ալլահ իշիւն միւմքին
 տէյիլ իտի տէմէմէլի իզ , անճագ տահա Ֆաթիլայ
 պիր եօլ եօգ տըր տէյիւ ճէվապ վէրմէք կէրէք
 տիր», տէմիշ տիր : Պու գուսուրտան չըգան
 մագարրաթ պիւա շիւպհէ Օգոստինոսա աշիքեար

օլմատը , գիրա անըն գուվվէթի պաշգա միւճա-
 տէլէլէր իւզէրինէ սարֆ օլունտու , վէ պու
 մատտէ լայըգըյէ անճագ Օգոստինոսըն վագթըն-
 տան եէտի եիւզ սէնէ սօնկրա թէֆթիլ օլունուպ՝
 պին եիւզ սէնէ սօնկրա թաֆսիլաթ իւզրէ պէյան
 վէ թէ՛քիտ օլունմըլ վէ քէֆարէթին իգթիզասը
 ՛ատալէթ ի իլահիյէնին մաթլուպաթը իւզէրինէ
 մէպնի օլուպ միւսթագիլէն լազըմ՝ օլմատը պէյան
 օլունմըլ տըր :

՛Ագիւզ Օգոստինոսըն պու քիւչիւք թէրճէմէ ի
 ահվալընտան մէրամ հէր խուսուստա քեամիլ վէ
 պիգուսուր պիր ատէմի եախօտ թա՛լիմաթը հէր
 նօգթատա գուսուրսըզ կէօսթէրիպ իսպաթ էթ-
 մէք տէյիլ տիր , լաքին էկէր պունու օգույանլար
 պունտան թագրիպէն 1500 սէնէ մուգատտէմ
 եաշամըլ օլան միւթթագի վէ մուգատտէս խատէ-
 մէ ի քիլիսէ ի մէսիհիյէնին պիր մէշուրընըն ՛ա-
 ճիպ ՛էօմրիւ վէ իշի վասըթասըյէ տէրունէն
 միւթէ՛էսսիր օլմագլար իսէ իշպու էմէյիմիզ պի-
 հուտէ եէրէ սարֆ օլունմըլ օլուր : Պէօյլէ ատէմ-
 լէրին ՛էօմրիւնտէն վէ իշլէրինտէն տօլայը տէրունի
 տիլտէն Բապպա շիւքրանիյէթիմիզի թագտիմ
 էթմէքլէ պէրապէր՝ անլէրին էօրնէքլէրինին
 նուրըյէ պիզ քէնտիլէրիմիզ տախի պու տիւնեա-
 տա իմրարը ՛էօմր էթտիյիմիզ միւտտէթտէ տա-
 հա զլյատէ ֆրիստոսա միւքթէտի օլմագ վէ
 տահա զայրէթլէ ֆրիստոս իշիւն իֆա ի խըտմէթ
 էթմէք պապընտա արգուքէշ վէ գարարկիր օլմա-
 մըզ կէրէք տիր :

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0653611

